

SEILTRIM

Tekst : Svein Mathisen

Jeg har fått spørsmål fra Gunnar Eikill i Haugesund om hvordan han skal få båten sin til å gå. Siden dette kan ha allmenn interesse, tillater jeg meg å gjengi svaret jeg gav ham.

Jeg må understreke at dette er mine erfaringer og ikke nødvendigvis det som alle kan/bør rette seg etter.....

Hvis andre har tips om hva som gjør at de får sine båter til å seile bra, så er det positivt.....

I seiling er det to hovedfaktorer som spiller inn. Det ene er båtfart og det andre er bevisste, riktige veivalg. Derfor bør man gå systematisk til verks:

Veivalg

Lag deg ei bok med kartkopi og plass til å kommentere hver eneste seilas du er med på. Tegn opp ditt eget veivalg og de som seilte best sitt veivalg. Snart ser du hvor det lønner deg å seile.

Båtfart.

Du skriver ned hvor mye det blåste (mål vindstyrken!), hvor skjøtevogna for genoa og uthalet for storseilet står. Noter gjerne også hvor stor fart du har på loggen.

Det er av svært stor betydning at du har et sammenligningsgrunnlag mellom vindstyrke og seiltrim. Når vinden øker fra f.eks. 4m/s til 6m/s snakker vi om mer enn dobbelt så mye vindkraft! ($4 \times 4 = 16$, $6 \times 6 = 36$)

Skjøtepunktets plassering.

Når det blåser lite skal skjøtepunktet flyttes framover i forhold til der det står ved 5m/s. Når det blåser mer skal skjøtepunktet flyttes tilsvarende bakover. Merk opp en standardplassering og tell hull+/- i forhold til dette.

Standardplasseringen finner du ved å sy inn/klebe på tre sett med lus(telltales) i genoaens forlik (del forliket i 4 og sett ett sett med lus i hvert delingspunkt ca 30 cm fra forstaget) Så strammer du genoaen inn slik at den er ca 15-20cm fra salingshornet og styrer full bidevind. Så loffer du forsiktig opp i vindøyet mens du observerer om lusene på lo side løfter seg samtidig. Da er skjøtepunktet riktig satt. Hvis det øverste settet med lus løfter seg først, må skjøtepunktet flyttes framover (akterliket er for åpent). Hvis nederste sett med lus løfter seg først, er skjøtepunktet for langt framme(akterliket for lukket) og skjøtepunktet flyttes

bakover.

Hvor står busen?

Du må observere hvor busen står i genoan. Dette er meget viktig! Den skal stå litt forenom midten. Dette justerer du med fallet. Stramt fall trekker busen framover, slakt fall trekker busen bakover. Et utblåst seil har busen for langt bak uansett hva du gjør. Sitt selv og observer foran masten og få noen til å justere fallet, så ser du det med en gang. En trimstripe i seilet gjør dette enklere. Har du ingen, kan du jo ta en linjal og male/tusje en 1cm tykk vannrett stripe fra forlik til akterlik på begge sider, ca halvveis opp i seilene.

Storseilet er litt annerledes. Du merker opp med tusj eller kjøper deg en tape med tallinndeling på som du fester på begge sider av bommen ved innfestingen av akterliket. Så setter du et målemerke på seilet slik at du har et mål på hvor stramt eller slakt uthalet er. Storseilet skal ha et sett med lus i akterliket under hver spilepose. Du strammer på bidevind skjøtet så mye at den aktre delen av øverste spilen er parallell med bommen når du sikter oppover i seilet. Den øverste lusa kan knekke bak seilet ca 50% av tiden, de andre skal stå rett ut. Når dette skjer er storseilet riktig skjøtet.

Busen i storseilet skal stå litt aktenfor midten. Fallet brukes til å trimme inn dette. Når det blåser litt mer, strammer du uthalet og evt. cunningham for å flate ut seilet og trekke busen fram igjen (vinden trekker busen bakover)

Storseil som er for dypt kan flates ut ved å bøye masen litt mer. (slakke undervantene litt og stramme babystaget)

Dybde i seilene

Jeg har ingen klare formeninger om hvor dype seil en Willing bør ha. Dette er et spørsmål mer for seilmakere og eksperter. Men en tung båt trenger dypere seil (mer kraft) enn en lett båt. Regattaseil kan derfor være noe flatere enn turseil som skal drive en båt tynget full av utstyr.

Nå kan du høste...

Når du har funnet sammenhengen mellom vindstyrke og seiltrim, kan du jo bare måle vinden og sette innstillingen, så går båten alltid like fort under samme forhold!

Høyde eller fart?

For å få høyde på flatt vann skal forstaget være så stramt som mulig. På Willing gjør du dette i to steg. Først må toppvantene være satt så hardt du tør. (Toppvantene trekker mastetoppen bakover.) Så trekker du akterstaget så hardt du tør. Da er det lite sagg i forstaget og båten vil styre høyt i forhold til konkurrentene.

Denne trimmen gir høyde, men mindre framdriftskraft. NB! Når det blåser lite eller det er mye sjø(/vind), trenger du kraft. Da må akterstaget slakkes. Da blir busen i seilene dypere. Du seiler lavere, men raskere!

Løygangens funksjon

Løygangen er en mye viktigere trim enn mange er klar over. Du skal betrakte begge seil som en enhet. Når det blåser mindre, trenger du dypt totalt seilplan. --> trekk skjøtevogna opp i lo! Når det blåser mer trenger du et flatere totalt seilplan. Det oppnår du ved å sende skjøtevogna ned mot le. Du vil raskt kjenne på roret og se på loggen om dette er riktig. Når båten blir hard på roret er det første du gjør å sende skjøtevogna ned mot le, når presset letter gjør du motsatt. Det beste er å installere en skjøtevogn som har trimsnorer. Så sitter du med snora i hånden og kjører løygangen hele tiden på kryss. Hvis du gjør dette riktig, skyter din båt fart og høyde i kastene, mens konkurrentene ligger flate og broacher med roret på tvers! Storseilskjøtet slakker du vanligvis ikke, annet enn når båten blir hekt umulig å styre.

Hvis du ikke kan kjøre løygangen, strammer du kick'en så mye at storseilets akterlik ikke tvistes ut om du slipper på storseilskjøtet. Da kan du slakke skjøtet uten at storseilet mister kraften sin når båten er tung å styre...

Vektplassering:

I lite vind setter du mannskapet midtskips i le, og mellom rekkestøttene 1 og 2 på rekka i lo når det blåser. Ikke folk i cockpit unntatt med spinnaker på lens i mye vind. En mann(75kg?) i le i cockpit på bidevind trenger to mann(150kg) i lo for å veie opp vekten. En mann kan sitte og trimme genoa-skjøtet inn og ut i vekslende vind (seilet strekker seg når det blåser)

Ikke seil regatta med båten full av vann, og slett ikke tungt utstyr i baug eller hekk. Samle vekten over kjølen. Minst mulig dingeldangel i mastetoppen. (1 kg i masten= 50 kg på kjølen + båten hogger hardere i sjøene)

Bauteteknikk

Så gjelder det bauteteknikk. Luff hurtig opp til vindøyet samtidig som fokken ikke slippes for tidlig. Hold båten litt igjen i vindøyet før du slipper den ned på nye halser. Hvis mannskapet er på hugget, er hele genoan på plass før den er fylt, og de slipper å slite seg ut på å sveive

den inn. Ikke gå baut i hytt og vær. En Willing taper litt i slagene i forhold til lette båter med brøkdelsrigg.

Strategi.

Seil dit du vil og dit du mener det er riktig, ikke la konkurrentene bestemme. Hvis du har rett til veien men presser en konkurrent til å slå for deg , kan det ødelegge for dine videre planer: gi ham plass og la ham heller gå!

Fri vind. Prøv alltid å skaffe deg fri vind. Hvis andre båter eller terrengformasjoner gir deg dårligere vind så velg en annen vei. Fri vind= bedre båtfart og større handlefrihet.

Vindkantringer

Følg med på kompasset. Vinden skifter gjerne 10-20 grader hvert 5.minutt.Når du må falle mer enn 10 grader bør du slå motsatt, les av kompasset og passe på å slå tilbake når vinden dreier igjen. Slik kan du tjene 100-vis av meter på konkurrenter som ikke følger med!

Strøm

Unngå motstrøm, seil i medstrøm. Hvis du har kalibrert loggen riktig kan du via GPS i cockpit hele veien se om du har strøm i mot eller med. Den som klarer å utnytte strømmen kan skaffe seg betydelig mer fart enn all verdens seiltrim og flott utstyr kan gi...

Lykke til